

قسمت اول آقایان وزرا هفتصد و پنجاه تومان .
 آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد .
 (خطاب به آقای معتمد السلطنه)
 سه قسمت کنیم یا دو قسمت؟
معتمد السلطنه - بیک قسمت دیگر رای گرفته شود
 رئیس - رای میگیریم .
 بقسمت دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند .
 (اکثر قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد .
 (همه نمایندگان) ایشان پیشنهاد کردند دو قسمت شود قسمت اولش را اول رای گرفتیم و این قسمت ثانی بود که رای گرفته شد .
 حالا رای گرفته میشود بمجموع این ماده که ماده العاقیه شده .
 آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد .
 آقای تدین
 (اجازه)
 تدین - بنده يك كلمه راعقیده دارم اضافه شود و آن كلمه شمسی است .
 چون ۱۳۰۱ و ۱۳۰۳ مطلق نوشته شده .
 رئیس - نسبت بکلیه لایحه يك چنین پیشنهادی شده است .
 در موقعی که راجع بکلیات صحبت میشود این قضیه هم حل میشود .
 اجازه میفرمائید جلسه ختم شود .
 بعضی از نمایندگان - صحیح است .
 رئیس - جلسه آتیه فردا .
 دستور اولاً بودجه مملکتی ثانیاً خبر کمیسیون بودجه راجع بحق التدریس آقایان مدیران و ناظمین مدارس ثالثاً راپرت کمیسیون بودجه راجع به کنترات مسیوهانری اشترونک مدیر مدرسه آلمانی .
 رابعاً راپرت کمیسیون بودجه راجع بمسیوهون مستخدم بلژیکی خامساً راپرت کمیسیون فوائد عامه راجع بامتیاز رب سوس اگر مخالفی هست بفرمائید .
 وزیر فوائد عامه - آیا ممکن است بنده استدعا کنم لایحه معافیت ماشین های صنعتی و فلاحتی را جزء دستور بگذارند رئیس - در کدام درجه؟
 وزیر فوائد عامه - در هر درجه باشد بعد از بودجه .
 رئیس - درجه دوم مخالفتی ندارد؟ (بعضی گفتند خیر)
 رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - عرض بنده راجع بلایحه رب سوس بود که فرمودید .
 رئیس - آقای یاسائی (اجازه)
یاسائی - بنده میخواهم تقاضا کنم لایحه علامات صنعتی که چند جلسه جزء دستور بود و تمام نشد و فقط يك ماده اش باقی است جزء دستور شود این يك ماده اش هم تمام شود که این قانون هم از مجلس بگذرد .
 رئیس - عهده برای رای گرفتن کافی نیست .
کازرونی (اجازه)
 کازرونی - بنده عرضی ندارم فقط خواستم استدعا کنم که قانون تجدیدنظر در انتخابات که مدتی است در کمیسیون بوده است و بنظر بنده ممکن است وقتش بگذرد .
 و چون آقایان در نظر دارند که در دوره چهارم هم بنظر بمسامحه گذشت تا این که بکلی وقتش فوت شده حالا اگر جزء دستور بگذارند که بهمت آقایان شش ماه بآخر دوره مانده از مجلس بگذرد خیلی بجا است که بنده پیشنهاد میکنم آن قانون جزء دستور گذارده شود .
 رئیس - آقای اجاق (اجازه)
آقاسید حسن اجاق - بنده عرضم این است که آقای سالار اشرف را با اینکه بیست روز اجازه خواسته اند دو جلسه است ایشان را غائب مینویسند تمنی دارم در جلسه بعد راجع با اجازه ایشان رای گرفته شود .
 رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)
معتمد السلطنه - بنده استدعا می کنم این بود که دو فقره راپرت کمیسیون بودجه راجع بدو نفر از صاحب منصبان سوئدی و فرانسوی جزء دستور شود .
 رئیس - اینها می ماند برای روز شنبه
 مجلس موقوع ظهر ختم شد
 رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الملک منشی معظم السلطان
جلسه صد و دوم
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه هفتم برج جمادی
۱۳۰۳ مطابق غرة
جمادی الثانیة ۱۳۴۲
 (مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن - الملک تشکیل شد)
 (صورت مجلس روز قبل را آقای میرزا جواد خان قرائت نمودند)

رئیس - آقای وکیل الملک (اجازه)
وکیل الملک - آقای حاج میرزا اسدالله خان را در صورت مجلس غائب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان چند روز است مریض بستری هستند تقاضای مرخصی شان هم توسط خود بنده تقدیم شد .
 با آقاسید محمود هم گفتم با داره هم خبر دادم الان هم بستری هستند .
 رئیس - بلی صحیح است باید اصلاح شود . آقای یاسائی .
 (اجازه)
یاسائی - بنده بعد از تصویب صورت جلسه عرض دارم .
 رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)
ضیاء الواعظین - بنده را جزو دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند در صورتی که بنده حتی المقدور اتمام دارم دیر نیایم .
 شاید اشتباه شده باشد .
 رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی - بنده هم بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم .
 رئیس - آقای افشار
افشار - عرض بنده هم بعد از تصویب صورت مجلس است .
 رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست؟
 (گفتند خیر)
 رئیس - آقای یاسائی (اجازه)
یاسائی - چون در قسمت های آخر جلسات آقایان زود تشریف می برند نمی شود در دستور مجلس رای گرفت این است که بنده قبل از دستور عرض میکنم .
 چندی قبل بنده پیشنهادی راجع باصلاح مواد شصت و شش و شصت و هفتاد و يك قانون استخدام کشوری تقدیم مجلس نمودم و بیشتر نظریاتی هم که راجع بقانون استخدام هست راجع بهمین دوسه ماده است .
 این پیشنهاد قابل توجه شد و رفت بکمیسیون تجدید نظر در قانون استخدام و در آنجا توجهی باین پیشنهاد نکردند یعنی نبرد کردند نه قبول و نه اصلاح کردند و همینطور بلاتکلیف مانده است چون در نظامنامه يك ماده هست که هر گاه بعد از دو ماه کمیسیون راپرت نداد پیشنهاد کننده حق دارد تقاضا کند پیشنهادش جزو دستور شود و حالا هم از موقع تقدیم این پیشنهاد چهار ماه گذشته است لهذا بنده تقاضا میکنم در جلسه دیگر بعد از بودجه مملکتی جزو دستور شود .
 رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - چند فقره راپرت از طرف کمیسیون عریاض و مرخصی تقدیم شده مدتی هم طول کشیده و تقاضا کنندگان هم مکرر از کمیسیون مطالبه میکنند و بطوری که مشاهده شد موقع بعضی از آنها هم گذشته است بنابراین استدعا می کنم اگر ممکن باشد جزو دستور امروز گذاشته بشود .
 رئیس - قبل از ورود بدستور رای میگیریم . آقای افشار
 (اجازه)
افشار - دوسه سال قبل از این هیئت تجار ارومیه تصمیم گرفتند برای معارف آنجا از عایدات مرسولات پستی دریاچه ارومیه بوطنی چهارشاهی تخصیص بدهند . از قرار اطلاعات واصله حالا آنرا جزو مالیات آذربایجان کرده اند و این عوائد معارفی را تبدیل بعوائد مملکتی نموده اند . از يك طرف هم مبلغ ۵۷ هزار تومان امانه ارومیه را که در تجارت خانه طومانیانس بوده و بمیرم داده شده حالیه مأمورین وزارت مالیه آمده اند و با کمال فشار از مردم مطالبه می کنند در بیست و ششم عقب هم سوالی در این خصوص از وزارت مالیه نموده ام و هنوز برای جواب حاضر نشده اند استدعا میکنم تأکید بفرمائید برای جواب حاضر شوند .
 رئیس - تأکید میشود . آقای حائری زاده
 (اجازه)
حائری زاده - در آخر جلسه سابق که عهده برای اخذ رای کافی نبود در موضوع راپرت کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات عنوان شد که از عمر مجلس يك سال و کسری بیشتر باقی نمانده است و قانون انتخابات لااقل باید هفت هشت ماه بآخر دوره از تصویب مجلس بگذرد که مردم کاملاً مطلع باشند و دولت هم بتواند شش ماه بآخر دوره مانده وسائل اجرای آن را فراهم کند .
 امروز هم بنده تصور کردم که شاید در آخر جلسه عهده برای مذاکره و رای کافی نباشد .
 این بود که در اول جلسه اجازه خواستم تقاضا کنم که قانون انتخابات را جزو دستور جلسه آتیه قرار بدهند که با قانون زودتر از تصویب مجلس بگذرد چون وقت خیلی تنگ است .
 رئیس - حالا که نمی شود در این باب رای گرفت . شاهزاده شیخ الرئیس
 (اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - کمیسیون تجدید نظر در قانون استخدام کشوری مشروحاً رسیدگی کرده و شور اول و دوم آنهم خانم یافته و چون آقای شریعت زاده که مخبر بودند چند روزی کسالت داشتند ممکن نشد خبر آن تقدیم مجلس بشود و

فداری بتأخیر افتاد در هر صورت قصوری از طرف کمیسیون نشده است محض اطلاع خاطر نماینده محترم عرض کردم.

بعضی از نمایندگان - وارد دستور شوید.

رئیس - چند فقره راپرت مرخصی قرائت می شود بعد وارد دستور میشویم. (بشرح آتی قرائت شد)

حضرت آقای آشتیانی نماینده محترم چون خودشان رامکلف میدانند که بزیارت هیئات عالیات مشرف شوند تقاضا کرده اند که دو ماه اجازت بایشان داده شود کمیسیون تصویب می نماید که مدت دو ماه از روز حرکت غائب با اجازت نوشته اند.

رئیس - آقایانیکه مرخصی دو ماهه آقای آشتیانی را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

حضرت آقای سردار عشار نماینده محترم استعجازه غیبت در دو جلسه سه شنبه ۲۶ و پنجشنبه ۲۸ عقر کرده بودند کمیسیون تقاضای ایشان را تصویب می نماید.

حائری زاده - این معنی ندارد.

اجازه میفرمائید؟

رئیس - چرا لازم است رأی گرفته شود.

آقایانی که مفاد راپرت کمیسیون را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

آقای شریعت زاده نماینده محترم تقاضا کرده اند که چون بجهت رفع کسالت مزاج مشغول معالجه هستند اگر از تاریخ دوم قوس تا مدت ده روز از ساعات معینه جلسات دیرتر بیایند مجاز هستند کمیسیون تقاضای مشروع ایشان را تصویب مینماید.

رئیس - آقایانی که مفاد راپرت کمیسیون عریض را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان برخواستند)

رئیس - تصویب شد.

آقای سالار اشرف نماینده محترم تلگرافاً تقاضای بیست روز تمدید مرخصی کرده اند کمیسیون چون ایشان را معذور تشخیص داد تصویب می نماید.

رئیس - آقایانی که مرخصی بیست روزه آقای سالار اشرف را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

آقای عظیمی بجهت مداوا و معالجه و مد چشم تقاضا کرده اند که در ده جلسه از تاریخ پانزدهم قوس در هر جلسه يك ساعت اجازت داده شود که از دیر آمده گان

با اجازت باشند کمیسیون عذر موجه ایشان را تصویب مینماید.

رئیس - لازم برای گرفتن نیست.

مرخصی آقای نظام التولیه (اینطور خوانده شد)

آقای نظام التولیه تقاضا کرده اند که چون مشغول معالجه هستند يك ماه از اول جدی الی اول دلو اجازت غیبت بایشان داده شود چون دلایل عذر ایشان موجه بر کمیسیون مکشوف بود تقاضای ایشان را تصویب مینماید.

رئیس - آقایانیکه با مفاد راپرت کمیسیون موافقت قیام فرمایند.

(جمع قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

چهاردهم راپرت کمیسیون بودجه دیروز بلا تکلیف ماند امروز باید رأی گرفته شود و تکلیفش معلوم شود.

رأی گرفته میشود باورقه آقایانیکه موافقت ورقه سفید والا کبود خواهند داد. لازم است قرائت شود؟

بعضی از نمایندگان - قرائت شود.

(اینطور قرائت شد)

(ابتدای رتبه های قانونی مستخدمین کشوری و قضات از اول حمل تنگوزئیل ۱۳۰۳

رئیس - تنگوزئیل لازم نیست. حمل ۱۳۰۲ شمسی.

مجدداً قرائت میشود.

(مجدداً با حذف تنگوزئیل) اضافه کلمه شمسی قرائت شد)

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده اینطور نتیجه حاصل شد: ورقه سفید ۹ ورقه کبود ۵)

رئیس - عده حاضر نود و يك قسمت دوم ماده چهارده با پنجاه و چهار رأی رد شد.

اسامی موافقین - آقایان حاج مشیر اعظم آقا سید کاظم آقا شیخ جلال الدین کازرونی اهتیار الدوله سلیمان میرزا رئیس التجار صدرائی آقا شیخ عبدالرحمن سهام السلطان حاج سیدالاحقین حائری زاده ضیاءالاطباء شیخ الاسلام آقا سید یعقوب سلطان العلماء شیروانی نجات ملک الشعراء

اسامی مخالفین - آقایان میرزا جواد خان افشار اقبال العمالک علائی امیر حشمت مشیر معظم دولت آبادی مشیر الدوله نفی زاده رهنما وکیل الملک سردار فاخر مقوم الملک عدل الملک احتشام الملک احتشام الحکماء مشارعظم سر کشیک زاده سردار منتصر هرزی آقا شیخ محمدعلی تهرانی سیف الله خان اسکندری حاج میرزا عبدالوهاب امیراعلم دیوان بیگی میرزا آقاخان مصدق الملک یاسائی وحید الدوله مدبر الملک میرزا سلیم خان دستغیب امیر

اشرف قائم مقام حاج میرزا علی رضا غلامحسین میرزا سیه دار اعظم عماد السلطنه سردار معتمد ضیاءالواعظین صولت السلطنه سردار نصرت امیر احتشام آقامیرزا سید مصطفی سالار لشکر امین الشریعه ضیاءالملک هایم سردار مفخم داور عظیمی آقامیرزا سید حسن کاشانی صدق السلطنه معتمد السلطنه یمن الملک

رئیس - رأی گرفته میشود بقسمت اول و دوم ماده چهارده قرائت میشود. (بشرح آتی قرائت شد)

ماده چهارده - کلیه وزارتخانه ها مکلف خواهند بود که بودجه تفصیلی خود را با در نظر گرفتن اصول ذیل از اول هذمه السنه ۱۳۰۳ تهیه نمایند.

۱ - مقرری رتبه اول مستخدمین کشوری سی و دو تومان رتبه اول قضاة چهل و پنج تومان

یاسائی - بنده میخواستیم تقاضا کنیم لفظ اصول تبدیل شود زیرا اینجا يك اصل بیشتر نیست.

مذبر - بلی صحیح است چون سابق سه اصل داشت ولی حالا دو اصلش از طرف مجلس رد شده است و باید نوشته شود بترتیب ذیل

رئیس - رأی میگیریم بقسمت اول با تبدیل اصول ذیل بترتیب ذیل آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

رأی میگیریم به مجموع هر دو قسمت آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

يك ماده الحاقیه هم رسیده است که گمان میکنم جایش اینجا نباشد معذک قرائت می شود.

(پیشنهاد جمعی از آقایان بشرح ذیل قرائت شد)

اینجانبان بیش نهاد مینمائیم که ماده الحاقیه ذیل بر مواد قانون بودجه علاوه شود.

ماده الحاقیه - وزراء مکلفند مادامی که در جزو منتظرین خدمت وزارتخانه ها اشخاصی هستند که از عهده شغلی بر می آیند اشخاص خارج را بعنوان کتترات استخدام ننمایند مگر در فن معنوی متخصص باشند که در عده منتظرین خدمت یافت نشود.

طهرانی - امیر حشمت

رئیس - گمان نمیکند این جایش در قانون بودجه باشد (بعضی از نمایندگان صحیح است) آقای طهرانی (اجازت)

طهرانی - بنده عقیده ام این است که این مسئله محتاج بتذکر نیست فقط

ماده دهم قانون استخدام مینویسد - متخصصین فنی از اتباع داخله که بموجب قراردادهای مخصوصه برای مدت معینی اجیر میشوند جزو مستخدمین رسمی محسوب نخواهند شد.

مقصود این ماده اینست که اگر متخصصین فنی استخدام شدند جزو منتظرین خدمت و مشغولین خدمت محسوب نخواهند شد فقط همین اندازه نوشته است و این يك دست آویزی شده است برای غالب وزارتخانه ها و کلمه را به عنوان متخصصین فنی انتخاب و استخدام مینمایند.

در صورتیکه عده زیادی از اعضاء وزارتخانه بعنوان منتظرین خدمت بیکار هستند.

بنده و بعضی از آقایان محترم که پیش نهاد کردیم نظیرمان در این موضوع راجع بودجه است.

از یکطرف اشخاصی را استخدام میکنند بعنوان کتترات و وارد وزارتخانه ها میکنند و میگویند متخصصین فنی هستند در حالی که در بین آن منتظرین خدمت همان مقدار تخصص فنی که این اشخاص دارند دارا هستند و ما می بینیم اشخاصی را بعنوان مترجم یا بهائین دیگر شصت هفتاد نفر بعنوان کتترات وارد وزارتخانه ها کرده اند و يك مقدار معتمد بهی از عایدی مملکت صرف آنها میشود و حال آنکه در بین منتظرین خدمت اشخاصی هستند که میتوانند شغل مترجمی را عهده دار شوند.

در صورتیکه در بین منتظرین خدمت هست دیگر هیچ لزومی ندارد يك عده را کتترات کنند و از عایدی مملکت مبلغ زیادی به آنها بدهند.

هفتاد تومان هشتاد تومان صد تومان دویست تومان سیصد تومان.

عده زیادی بیچاره بعنوان منتظرین خدمت باید بیرون قدم بزنند حتی يك چیزی بنده شنیده ام شاید راست باشد شاید هم دروغ باشد.

اشخاصی را بعنوان متخصص فنی استخدام کرده اند که در بازار میروند قلم و مداد میخرند.

در صورتیکه در بین منتظرین خدمت هستند اشخاصی که میتوانند مداد و قلم بخرند و این هفتاد و هشتاد تومان را به آنها بدهند دیگر يك حقوق منتظر خدمت علاوه بر بودجه مملکتی نشود.

بنا بر این برای این که مبلغ زیادی بر بودجه مملکتی تحمیل نشود.

بنده و رفقای دیگر که در اینها امضا کرده اند عقیده مان این است که مادام که در بین منتظرین خدمت متخصصین فنی هستند وزارتخانه ها حق ندارند از خارج اشخاصی را بنام متخصصین فنی استخدام کنند.

حالا اگر میگویند ماده ده قانون استخدام افاده این معنی را نمیکند بنده میگویم نمیکند اگر میفرمائید در اجاع بقانون بودجه نیست بنده بنظر من آید که مربوط بودجه هست چون موافق این ماده مبنی از بودجه کسر میشود.

جایش این جا است و این حق هم برای ما هست که پیش نهاد نمانیم. رئیس- آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا- ایشان فقط ماده ده قانون استخدام را ملاحظه فرموده اند. اگر ماده هفتاد و سه قانون استخدام را ملاحظه فرمائید همین پیش نهاد ایشان است و دیگر این پیش نهاد لزومی ندارد که یک مرتبه هم در قانون موقتی بودجه نوشته شود محض استحضار خاطر ایشان ماده هفتاد و سه را میخوانم:

مادام که عده منتظرین خدمت ادارات دولتی بیش از صدی پنج مقرر در ماده ۲۹ میباشد هیچ يك از وزارت خانه ها و ادارات حق استخدام عضو جدید ندارند و باید عضولازم را با رعایت قدمت خدمت و دارا بودن شرایط و معلومات لازمه از میان منتظرین خدمت وزارت خانه ها انتخاب نمایند مطلبی که ایشان میخواهند در قانون استخدام یک قدری هم بیشتر نوشته شده خیلی هم واضح و روشن است

حالا اگر چنانچه فرضاً رعایت این ماده نشود این پیشنهاد هم همان حال را خواهد داشت پس باید سعی کرد که قوانین اجرا شوند.

رئیس- در هر صورت گمان میکنم جایش اینجا نباشد.

مدرس- جایش همین جا است چون در بودجه تفاوت میکند.

رئیس- جایش اینجا است؟ بعضی از نمایندگان - بلی.

رئیس- بسیار خوب.

رأی میگیریم قابل توجه بودنش آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- قابل توجه شد.

رأیورثت کمیسیون قوانین مالییه بقرائت (شرح آتی قرائت شد)

خبراز کمیسیون قوانین مالییه بمجلس شورای ملی:

کمیسیون قوانین مالییه لایحه پیشنهادی دولت را که در تحت ۴۶۴ راجع بمعاقبت ماشینهای فلاحی و صنعتی تقدیم مجلس شده بود مورد شور و قرارداد مواد ذیل را تقدیم می نماید

ماده اول - کلیه ماشینهای فلاحی و صنعتی ویا قطعات آنها از تاریخ تصویب این قانون تا ده سال از حقوق ورودی

کمرک معاف خواهد بود.

تبصره- معافیت فوق شامل ماشینهای ذیل وقطعات آنها نیست:

ماشینهای خیاطی - قیطان دوزی - فلاپدوزی و ماشین آژور- ماشینهای طبع- گراور و صغافی- ماشینهای توتون بری و لیلر سازی - ماشین جوراب بافی - ماشینهای مربوط بطبیح

ماده دوم - وزارت مالییه مأمور اجرای این قانونست.

رئیس - مذاکرات راجع بکلیات است. مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم برای دخول در شور و مواد.

آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده اول (شرح سابق قرائت شد)

رئیس- مخالفی ندارد؟ گفتند خیر - ماده دوم.

(شرح گذشته خوانده شد)

رئیس- آقای از باب کیخسرو (اجازه)

از باب کیخسرو - در این خصوص رفتیکه در کمیسیون اقتصادیات مذاکره شد نظریه کمیسیون این بود که چون این اصل اتخاذ شده است برای ترویج صنعت و ترقی فلاح فقط معاف بودن از کمرک کسایت نمی کنند

خوبست در این باب یک نظری هم اتخاذ شود که ماشینهای فلاحی هم از کمرک هم از باج راه و نواقل که تجملاتش بیش از کمرک است معاف باشند (صحیح است)

این دو نظر در کمیسیون اقتصادیات گرفته شد.

رئیس - این مسئله راجع به ماده دو نیست.

از باب کیخسرو - کدر اینجا یک پیشنهادی شود که آنهم ضمیمه این قانون باشد حالا نمیدانم در کجای این ماده باید پیشنهاد شود.

یعنی اگر مجلس موافقت بکند این پیشنهاد هم ضمیمه این قانون بشود.

آقای وزیر فوائد عامه هم حضور داشتند و موافق بودند.

دوره پنجم کمیسیون - این اظهاریکه آقای از باب فرمودند مخالفت نبود بلکه خواستند یک چیزی اضافه شود.

بنده تصور میکنم اساساً فکر کمیسیون اقتصادیات فکر صحیحی است و باید بهر شکلی هست وسائل تسهیل ورود ماشینهای فلاحی و صنعتی را در مملکت فراهم کرد ولی آیا این مسئله در ضمن این لایحه باید قید شود یا خیر؟

بنده نمیدانم و برای بنده قدری تردید

حاصل شده در هر حال چون در اصل ماده مخالفی نیست بنده تصور میکنم به ماده رأی گرفته شود.

(بعضی از نمایندگان - شور اول است) بعد اگر آقایان پیشنهادی دارند بفرستند به کمیسیون کمیسیون هم نظریه خود را اظهار میدارد.

آن وقت اگر مجلس قبول کرد در ضمن لایحه نوشته می شود و الا یک طرح علیحده (که بنظر بنده بهتر خواهد بود) تقدیم نمایند.

(بعضی از نمایندگان - صحیح است)

رئیس - آقای تقی زاده (اجازه)

تقی زاده - آقا فرمودند: شاید مناسب تر این باشد که یک طرح دیگری در این خصوص پیشنهاد شود.

اگر طرح دیگری پیشنهاد شود میروید بکمیسیون مبتکرات و مدتی در آنجا ماند بعد پس از قابل توجه شدنش میروید چندین ماه در کمیسیون مربوطه خودش می ماند آخرش هم یا بمجلس می آید یا نمی آید پس حالا که مجلس به اتفاق آراء با قریب به اتفاق لازم دانسته اند که قدمی راجع به اقتصادیات برداشته شود و کمیسیون اقتصادیات تشکیل شده است و در آنجا یاره مسائل اقتصادی مورد مذاکره و مطالعه در آمده اگر چه اساسش جزئی است و کلی نیست ولی امیدوارم بزودی در مسائل کلی از قبیل راه آهن و غیره نیز داخل شوند ولی البته این قسمت های فعلی هم خیلی به اقتصادیات کمک میکند لهذا بنده علاوه بر آنکه پیش نهاد آقای از باب را تأیید میکنم علاوه میکنم بر پیشنهاد ایشان که راجع بوسائل نقلیه هم چرخ دارد (غیر از وسائل نقلیه حیوانی) آنهم از باج راه و کمرک معاف باشد.

اگر در کمیسیون اقتصادیات مذاکره شده است یک طرح یا لایحه قانونی دیگری از مجلس بگذرد که متضمن تمام اینها باشد ولی مخالفی هم ندارد که یک ماده الحاقیه در همین لایحه پیشنهاد شود و هیچ با هم متباین نخواهد بود اساسش این باشد که ماشینهای صنعتی و فلاحی و همچنین وسائل نقلیه که چرخ دارد از کمرک و باج راه و نواقل معاف باشند.

راجع بیاج راه هم کمیسیون در نظر دارد یک تخفیفی بدهند که بتدریج از بین برود دولت هم موافقت کرده است.

رئیس- دیگر مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر) پیشنهادها قرائت میشود.

پیشنهاد آقای تهرانی (شرح ذیل قرائت شد)

اینجانب پیشنهاد مینمایم که پس از عبارت در ورودی کمرک عبارت (و باج راه)

معاف خواهد بود.

شیروانی - بنده عرض نظامنامه دارم.

رئیس- بفرمائید.

شیروانی- چون نظامنامه اجازه میدهد که یک نفر نماینده تقاضای فوریت یک لایحه را بنماید و اگر بناء باشد این لایحه به کمیسیون برگردد مدتها طول میکشد این است که بنده تقاضای فوریت آنرا می نمایم که دیگر برای شور دوم طول نکشد.

رئیس - در عین شور گفته نشده است.

(سایر پیشنهادها بشرح ذیل قرائت شد.)

بنده پیشنهاد میکنم که ماشینها و ادوات مذکور علاوه بر معافیت کمرک از سایر عوارض در بین راه از قبیل باج راه و نواقل معاف باشد. کازرونی بنده پیشنهاد میکنم ماشینهای مذکور در لایحه مطرح شده نیز عوارض باج راه و نواقل معاف باشد کیخسرو.

بنده پیشنهاد میکنم مدت پنج سال باشد. میرزا شهاب

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میدارم. کلیه ماشینهای ورودی مذکور در ماده (۱) از هر گونه حق عبور در راه ها و عوارض ورودی در شهرها معاف خواهند بود. محمد ولی.

رئیس- پیشنهادها را راجع می شود بکمیسیون ساده دوم دیگر مخالفی ندارد.

(گفتند خیر)

رئیس- رأی میگیریم بشور دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد این راپورت که طبع و توزیع شده بود در آن خبر کمیسیون فوائد عامه و بودجه هم مندرج و هر دو کمیسیون تصویب کرده بودند البته باطلاع آقایان رسیده است

(بعضی از نمایندگان صحیح است)

خبر کمیسیون بودجه راجع بحق التدریس مدیران و ناظمین مدارس مطرح است.

(خبر مزبور بشرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۱۸۳۸۸۸ سنبله وزارت معارف را راجع بحق التدریس مدیران و ناظمین مدارس دولتی مورد مطالعه قرار داده نظر باینکه پرداخت حقوق و ناظمین مدارس حسب الامر وزارت معارف مشغول تدریس بوده اند و نظر باینکه وزارت مالییه در تحت لایحه ۴۴۴ موافقت خود را ابراز و تشخیص میدهند که محل حق التدریس مزبور را بابت سنه ماضیه موجود و پرداخته نشده لهذا کمیسیون نظر بر هایت حال مدیران و ناظمین و نظر باینکه

محل این تنخواه از بابت اعتبار سنه ماضیه باقی است پرداخت آن را بعنوان انعام تصدیق نموده و ماده واحده ذیل را تنظیم و جهت تصویب تقدیم مجلس مقدس مینماید:

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید مبلغ سه هزار پانصد و نود و نه تومان و نه قران حق التدریس سنه ماضیه ۱۳۰۲ مدیران و ناظمین مدارس دولتی را بشرح وره منضمه از محل منظور در بودجه تشکیل ذیل بمضمون انعام پرداخت نماید.

رئیس- آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب- بنده موافقم.

رئیس- مخالفی ندارد؟ بعضی از نمایندگان خیر.

رئیس- رأی گرفته میشود آقایانی که تصویب میکنند درجه سید و اولا ورقه کبود خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هتادو سه وره سید تعداد شد)

رئیس- عده حضار نود و پنج باهتاد و سه رأی تصویب شد.

اسامی رأی دهندگان: آقایان: صدق- السلطنه- خونی- هلائی - اقبال الملک - انشار- محمد ولی میرزا - معظم السلطان- آقا شیخ هادی شیخ الرئیس- آقا سید کاظم- آقا شیخ جلال - محمد هاشم میرزا - امیر حشمت - حاج مشیر اعظم - مشیر الدوله - حاج میرزا یعنی دولت آبادی - وکیل الملک - کازرونی- اعتبار الدوله - سلیمان میرزا - سردار فاخر- مقوم الملک - رهنما- بن الملک - مشار اعظم - اسکندری - صدر الاسلام - سهراب خان- میرزا شهاب- احتشام الحکما - از باب کیخسرو- یاسائی- سردار منتصر- عماد السلطنه - مشیر معظم- معتمد السلطنه- نصرت الدوله صدیق الملک- میرزا آقاخان- آقا شیخ محمد علی طهرانی- صدر العلماء مفتی - سهراب زاده - امیر اشرف - اجیاء السلطنه - شریعت زاده - ایزدی - صدرائی- وحید الدوله - آقا شیخ عبدالرحمن حاج میرزا علی رضا- دستغیب - غلامحسین میرزا - صدیق السلطنه - حاج سید المحققین قائم مقام - امیر اعظم - حائری زاده- زعیم ضیاءالاطباء- مسهدار اعظم - شیخ الاسلام- آقا میر سید احمد بهجانی- سردار معتمد- صولت السلطنه - ضیاء الواعظین - آقا سید مصطفی بهجانی- امیر احتشام- مدرس- آشتیانی - سردار نصرت - هرمزی- معاضد السلطنه - سالار لشکر- حاج آقا اسماعیل- امین الشریعه - ضیاء الملک- سلطان العلماء آقا سید یعقوب - نجات - هایم - داور- غظیمی- آقا میر سید حسن کاشانی - عدل الملک.

رئیس- راپورت کمیسیون معارف راجع باسخدام دکتر هانزی اشتر و نیک یک شور دارد.

(خبر کمیسیون معارف اینطور قرائت شد)

کمیسیون معارف لایحه ۳۸۵ وزارت معارف راجع باسخدام (دکتر هانزی اشتر نیک) مدیر و معلم مدرسه صنعتی را با حضور نماینده آن وزارت خانه مطرح ملنا کره قرارداد داده مواد ذیل با اتفاق آراء تصویب و بمجلس شورای ملی تقدیم می نماید.

ماده اول - دولت مجاز است (دکتر هانزی اشتر نیک) تنبه آلمان را بابت ۳ سال از تاریخ اول سرطان ۱۳۰۳ (۲۲ ژوئن ۱۹۲۴) برای معلمی و مدیری مدرسه صنعتی استخدام نماید.

ماده دوم- حقوق دکتر اشتر نیک- الیانه چهار هزار تومان خواهد بود و بطور قسطه الشهور از تاریخ فوق دریافت میدارد.

ماده سوم - مبلغ چهار صد تومان خرج مسافرت بد کتر اشتر نیک داده میشود و پس از ختم قرارداد برای مراجعت مشارالیه نیز معادل همین مبلغ تأدیبه خواهد شد.

ماده چهارم - دولت مجاز است بر طبق ماده ۳ قانون کتبرات مستخدمین خارجه مصوبه ۲۳۴ عقر ۱۳۰۱ سایر شرایط را تعیین و کتبرات د کتر اشتر نیک را امضاء نماید.

رئیس- در کلیات مخالفی نیست؟ غظیمی- اجازه میفرمائید؟

رئیس- بفرمائید.

غظیمی- در اینجا نوشته شده است که د کتر هانزی اشتر نیک را از برج سرطان گذشته دولت کتبرات کرده است. بنده میخواستم توضیح بدهم آیا دولت کتبرات کرده است بعد این لایحه را بمجلس فرستاده است یا اینکه هنوز کتبرات نکرده اند و میخواهند ما او را تصویب کنیم؟ چون برای گذشته که ما نمی توانیم تصویب کنیم خوبست توضیح بدهند.

ضیاء الواعظین مخبر - بنده ملتفت نبودم که آقای غظیمی چه فرمودند فقط چیزی را که بنده ملتفت شدم این بود که فرمودند چرا در اینجا نوشته شده است از اول سرطان در حالتیکه باید خاطرشان مسبوق باشد

الان مدتی است این شخص وارد ایران شده وزارت معارف هم در زمانیکه حضرت اقدس والا (اشاره سلیمان میرزا) - متصدی وزارت معارف بودند مدتی در این خصوص مشغول مطالعه بوده اند و کتبرات ایشان در تحت شور بوده است بعد تقدیم مجلس شده الان هم قریب یکماه و نیم است کتبرات ایشان بمجلس آمده است.

رئیس- دیگر مخالفی ندارد؟ آقای کازرونی.

(اجازه)

کازرونی - عرض بنده هم همانست که آقای غظیمی فرمودند کتبرات باید

بعد از آنکه مجلس تصویب کرد منعقد شود لکن اینجا نوشته شده است از اول سرطان کتبرات شده اگر مختار بوده اند و خودشان کتبرات کرده اند دیگر چرا بما میگویند تصویب کنید و آورده اند این جا؟

اگر هم کتبرات نشده است دیگر سرطان چه معنی دارد؟

اما آنچه که آقای مخبر فرمودند در دلیل در این خصوص ذکر کردند یکی اینکه فرمودند سابق بر این این شخص وارد ایران شده

البته باید تصدیق فرمایند که اگر ده سال پیش از این هم وارد شده بودند ما برای این ده سال نباید کتبرات ایشان را بپذیریم بعلاوه فرمودند وزیر مشغول مطالعه و ترتیب کتبرات بوده اند این را هم گمان نمی کنم برای مجلس دلیل بشود در هر صورت بنده تصور میکنم پس از آنکه تصویب شد باید کتبراتش منعقد شود

رئیس- آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده با فرمایش آقای غظیمی که فرمودند باید کتبرات از تصویب مجلس بگذرد و تا نگذشته است رسمیت ندارد موافق هستم خواستم همین را عرض کنم.

رئیس- پس مخالف بودید؟

آقا سید یعقوب - بلی.

رئیس- آقای از باب کیخسرو (اجازه)

از باب کیخسرو- آقای معارف معارف خودشان ازو کلای دوره چهارم بودند و میدانند که در دوره چهارم یک مبنی اعتبار برای مدرسه آلمانی تصویب شد و این مبلغ برای تهیه نوازم اولیه اش بود و یکی از چیزهایی که لازم بود و دولت هم اقدام کرد و در رسد بر آمد استخدام یک مدیر برای این مدرسه بود و در همان موقع که بنده در آلمان بودم توسط سفارت ایران در آلمان اقداماتی شد و با این شخص مشغول مذاکره بودند

اساساً وقتیکه دولت اجازه مقدماتی داشته باشد یک کاری بکنند هیچ محظوری ندارد که داخل در مذاکره بشود و مقدمات کار را تهیه کند و اینجا هیچ خلاف قانونی نشده است پس از آنکه مذاکراتشان تمام شد باین شخص قراری دادند و کتبرات آن را تقدیم مجلس نمودند.

بعضی از نمایندگان- صحیح است.

رئیس- رأی میگیریم برای شور در مواد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده اول (بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس- مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر).

رأی گرفته می شود بماده اول آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده دوم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - آقایان موافقتین قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده سوم (بترتیب سابق قرائت شد)

رئیس- موافقتین با این ماده قیام فرمایند.

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس- تصویب شد. ماده چهارم (بمضمون سابق لکن خوانده شد)

رئیس- اشخاصی که این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد در کلیات آخر مخالفی نیست؟

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - آقای مخبر و همچنین آقای از باب که اطلاع دارند خوبست توضیح بدهند. چون اگر این شخص مراجعت کند دولت چهار صد تومان باید باو بدهد ولی اگر چنانچه بخواهد در ایران بماند آبا با از این حقوق را باو میدهند بانه

رئیس- حالا موقع نیست. آن ماده گذشت

آقا سید یعقوب- در کلیات متبواتم عرض کنم؟ خواستم آقای مخبر توضیحی در این خصوص بدهند

مخبر- برای یک شخصی که با ما صحبت بیاید برای خدمت باین مملکت آنقدر می ارزد که در موقع انقضای کتبرات وقتی که دولت از او رضایت دارد فرضاً در ایران هم بماند چهار صد تومان باو بدهند چیزی نیست خیلی هم مختصر است

رئیس- رأی می گیریم به راپورت کمیسیون معارف که مشتمل بر چهار ماده است آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نود و سه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس- عده حضار نود و پنج بانودسه رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان: آقایان: اقبال الملک - ملك الشعراء - خونی - معظم السلطان - نجات - هلائی - غظیمی - آقا سید کاظم یزدی- آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - آقا شیخ جلال الدین - اجیاق - شاه زاده شیخ جلال الدین - امیر حشمت وکیل الملک - محمد ولی میرزا حاج مشیر اعظم دولت آبادی المونی سردار شایر حاج آقا اسمعیل سلیمان میرزا

تقی زاده - عدل الملک - مشیر الدوله سردار - فاخر - رهنما - اعتبار الدوله - مقوم الملک - یسن الملک - صدر الاسلام - مشارعظم اسکندری - صدق السلطنه - آقامیرزا شهاب مشیرمظم - ارباب کیخسرو - سهراب خان هرمزی - یاسائی - سردار منتصر - عماد السلطنه معتمد السلطنه - مصدق الملک رئیس التجار سردار نصرت - عصر انقلاب مفتی - سهراب - زاده شریعت زاده - دکتر احیاء السلطنه صدرائی سهام السلطان - روحی آفاشیخ - عبدالرحمن - حاج میرزا علی رضا دستغیب غلامحسین میرزا قائم مقام مصدق السلطنه آفاشیخ محمد علی تهرانی - امیراعلم حاج - سیدالمحققین - شیخ الاسلام - سکا زرونی حائری زاده ضیاءالاطباء زعیم سپهدار - اعظم سردار معتمد ضیاءالواعظین صلوات السلطنه نصرت الدوله آقا میرسید احمد بهبهانی امیر احتشام آفا سید مصطفی بهبهانی سرکشیک زاده مباحضاد السلطنه آفا میرزا هاشم آشتیانی سالار لشکر آقا سید بقوب سردار مخمض امین الشریعه ضیاءالملک شروانی هایم داور آفا سید حسن کاشانی ایزدی دیوان بیگی احتشام الحکماء وحید الدوله امیر اشرف رئیس - چند دقیقه تنفس داده می شود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به کتبرات مسیو هونن مطرح است.

آقای مقوم الملک (اجازه)

مقوم الملک - اجنبی هائی که در این مملکت مستخدم میشوند بنده عقیده دارم ...

یک نفر از نمایندگان - راپریش قرائت شود

رئیس - قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

خبر از کمیسیون بودجه به مجلس مقدس شورای ملی :

کمیسیون بودجه لایحه ۲۹۵۷۹ دولت را مورد بحث و مطالعه قرارداد و بدلائل شافیه که علاوه بر مفاد لایحه ۲۹۵۷۹ شفافاً در کمیسیون از طرف نماینده وزارت مالیه اظهار گردید لایحه مزبور با اکثریت تصویب و مواد ذیل را جهت تصویب به مجلس مقدس تقدیم می نماید

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است مسیوهونن بلژیکی را از تاریخ تصویب تا سوم سنبله ۱۳۰۴ که موافق انتضاء کتبرات های دوازده نفر بلژیکی مصوب مجلس شورای ملی است بجهت خدمت اداره گمرک مجدداً استخدام نماید

ماده دوم - حقوق مسیوهونن ساپاانه

شش هزار دو بیست تومان خواهد بود و علاوه بطوری که درباره سایر مأمورین بلژیکی گمرک مقرر است اداره گمرک کافی السابق منزل مناسبی به اختیار مسیوهونن خواهد گذاشت

ماده سوم - سایر شرایط کتبرات بدستور قانون استخدام مستخدمین خارجی مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ مقرر خواهد شد

رئیس - کمیسیون خارجی هم ملتش را تصویب نموده است

مقوم الملک - بنده عقیده مندم که کلیه اجنبی هائی که باین مملکت می آیند اولاً دارای تصدیق نامه علمی باشند و علاوه این شخص شانزده سال است در ایران مانده است و اگر می شد استفاده ای از ایشان بنمایند تا بجال کرده بودند و خیلی ایرانی ها هستند که اطلاع نشان از این شخص بیشتر است

در صورتی که ما احتیاجی باین شخص نداریم برای چه باید شش هزار دو بیست تومان با کرایه خانه بایشان بدهیم؟

دو صورتی که د کتبرات و ننگ را وتی می خواهید کتبرات کنید چهار هزار تومان بدهید با اینکه یک آدم متخصص است و در فن خودش خیلی قابل است

مسیوهونن اگر در بیک مکتب ابتدائی هم تحصیل کرده باشد باندازه که می توانستند از او استفاده نمایند از او استفاده کرده اند

بنده معتقدم کلیه فرنگی ها که در مملکت ما می آیند پس از سه سال که ماندند تشریف ببرند

زیرا اخلاق آنها مثل اخلاق مامی شود و اشباع می شود

بعلاوه ما آن معلومات که از مسیو هونن انتظار داریم ایشان دارای آن معلومات نیستند

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

(آقای مخبر برای دفاع از صندلی خود حرکت نمودند)

رئیس - تأمل بفرمائید آقای مخبر میخواهند صحبت کنند

مخبر - عقیده آقای مقوم الملک به عکس عقیده اغلب آقایان است برای اینکه آقا اینطور اظهار فرمودند که خوب است مستخدمین خارجی وقتیکه می آیند در ایران سه سال که ماندند بروند و دست دیگر بیایند در صورتیکه مادر عمل بکسکس این دیده ایم و اداره گمرک در نتیجه توقف مدت طولانی مستخدمین بلژیکی است که باین صورت تنظیم و انتظام حالیه در آمده است

بعضی از نمایندگان - صحیح است

و علاوه ایرادمی فرمایند که چرا حقوق فلان معلم چهار هزار تومان و حقوق مسیو هونن شش هزار و فلاقتدر تومان است در صورتیکه این دو مسئله را نمیتوان طرف مقایسه قرارداد و این شخص مطابق تحقیقاتی که شده است یکی از بهترین مستخدمین بلژیکی است و خدماتی که در سرحد شمال کرده است شاید آقایان نمایندگان محترم درشت خوب مسیو باشند که در درشت خدماتش نسبت به گمرک خیلی خوب و مهم بوده است

بعلاوه یک چیز دیگر هم هست و آن این است که اساساً استخدام مسیو هونن از این تاریخ است تا سوم سنبله ۱۳۰۴ که تقریباً هفت ماه یا هشت ماه می شود و علت اینکه تاریخش را اینقدر قرارداد داده اند این است که مطابق شود خانه اش با خانه کتبرات سایر مستخدمین بلژیکی و در آنوقت اگر آقا یک نظریاتی راجع با افراد مستخدمین بلژیکی داشته باشند میتوانند اظهار کنند

بعضی از نمایندگان - گفتمند مذاکرات کافی است

رئیس - رأی میگیریم به دخول در شور مواد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد (ماده اول بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای آفا سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - بنده اساساً در این کلماتیکه یک قدری احتمال داره همیشه مغالط بودم یک منزل مناسبی این یک هبارتی است که در ادارات دولتی که می رود قابل همه گونه تغییر و تفسیر شود

بهر این است معین نماینده منزل مناسب حدش چه اندازه است ترتیبش چه اندازه است که ما با بصیرت رأی بدهیم

مخبر - این نظری که آقا دارند در کمیسیون مذاکره شده این است که مذاکره نشد

تمام این چیزها که در اینجا مذاکره میشود در آنجا هم مذاکره میشود بالاخره مطابق اطلاعاتی که از رئیس گمرکات خواسته شد ایشان توضیح دادند این قبیل منازل با ترتیبش در دهانه پنجاه تومان تجاوز نمیکند باین جهت اعضاء کمیسیون عقیده داشتند که دیگر لازم نیست مبلغش نوشته شود چون سابق هم این بوده و هیچ کدام از ما می پنججاه تومان تجاوز نکرده است

رئیس - رأی میگیریم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بماده سوم (بترتیب سابق خوانده شد)

رئیس - مخالفی ندارد آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد در کلیات کمی مخالف نیست (گفتند خیر)

فهمیدند که یک نفر دیگر باین سمت و باین حقوق برای بنادر جنوب لازم است بنابراین ایشان رایش نهاد کرده اند

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - موافقم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - کافی است؟

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است

رئیس - رأی میگیریم بماده اول موافقین قیام بفرمایند (اکثریت برخاستند)

رئیس - تصویب شد بماده دوم (بترتیب گذشته قرائت شد)

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای زعیم (اجازه)

زعیم - موافقم

رئیس - آقای آفا سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - بنده اساساً در این کلماتیکه یک قدری احتمال داره همیشه مغالط بودم یک منزل مناسبی این یک هبارتی است که در ادارات دولتی که می رود قابل همه گونه تغییر و تفسیر شود

بهر این است معین نماینده منزل مناسب حدش چه اندازه است ترتیبش چه اندازه است که ما با بصیرت رأی بدهیم

مخبر - این نظری که آقا دارند در کمیسیون مذاکره شده این است که مذاکره نشد

تمام این چیزها که در اینجا مذاکره میشود در آنجا هم مذاکره میشود بالاخره مطابق اطلاعاتی که از رئیس گمرکات خواسته شد ایشان توضیح دادند این قبیل منازل با ترتیبش در دهانه پنجاه تومان تجاوز نمیکند باین جهت اعضاء کمیسیون عقیده داشتند که دیگر لازم نیست مبلغش نوشته شود چون سابق هم این بوده و هیچ کدام از ما می پنججاه تومان تجاوز نکرده است

رئیس - رأی میگیریم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بماده سوم (بترتیب سابق خوانده شد)

رئیس - مخالفی ندارد آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد در کلیات کمی مخالف نیست (گفتند خیر)

رئیس - رأی گرفته میشود بماده سه گانه آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد

(اغذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید صلاحت قبول ۵۸ ورقه کبود ۶

رئیس - عده حضار نود و سه باینجا و هشت رأی تصویب شد

اسامی موافقین آقایان رهنما - سردار - فاخر - مشیر الدوله - شیخ جلال الدین - محمد ولی میرزا - علائی - سید کاظم یزدی - اسکندری - وکیل الملک - یاسائی - سردار - منتصر - مصدق الملک - نصرت الدوله - معتمد السلطنه - عماد السلطنه - مشیر معظم - هرمزی - احتشام الحکماء - سرکشیک زاده - ارباب - سهراب خان - کازرونی - عدل الملک - مصدق السلطنه - شیخ عبدالرحمن - صدرائی - احیاء السلطنه - شریعت زاده - سهراب زاده - دیوان بیگی - مفتی - امیر اشرف - وحید الدوله - غلامحسین میرزا - صدر الاسلام - صدق السلطنه - مدرس - میرزا سید احمد - ملک الشعراء - ضیاءالواعظین - سردار معتمد - سپهدار - شیخ الاسلام - ضیاءالاطباء - شیخ محمد علی - طهرانی - امیراعلم - زعیم - قائم مقام - مظیمی - داور - نجات - شیروانی - سید یعقوب هایم - سالار لشکر - معظم السلطان - شیخ - هادی - اشعار

اسامی مخالفین - آقایان روحی - میرزا آقاخان - مقوم الملک - میرزا جواد خان خونی - الموتی - حاج سیدالمحققین

رئیس - خبر کمیسیون فوائد عامه راجع بامتیاز عصاره گیری از سوس مطرح است

شور اول است - آقای سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی گرفته میشود برای شوردر مواد آقایانیکه موافقت داخل در شور مواد بشویم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بماده اول (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - دولت علیه ایران امتیاز انحصاری تأسیس کارخانجات عصاره گیری از گیاه موسوم بسوس رادر ایالات شمالی وغربی و جنوبی ایران بآقایان حسن علی خان نصر الملک و عزت الله خان هدایت که هر دو تبه مسلم ایران هستند و در این قرارداد بنام صاحبان امتیاز مذکور میشوند واگذار می نماید

رئیس - آقای آفا سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای غلامحسین میرزا

(اجازه)

غلامحسین میرزا - موافقم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای سرکشیک زاده - موافقم

رئیس - آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک - موافقم

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - مدت این امتیاز ده سال و ابتدای آن بعد از تصویب مجلس شورای از تاریخ مبادله امتیاز نامه خواهد بود

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - موافقم

رئیس - کسی مخالف نیست (گفتند - خیر)

رئیس - ماده سوم (بشرح آتی خوانده شد)

ماده سوم - صاحبان امتیاز مکلف هستند کارخانجات عصاره گیری را در شمال در ظرف یک سال و نیم و در غرب در ظرف دو سال و نیم و در جنوب در ظرف سه سال و نیم از تاریخ امضاء و مبادله این امتیاز نامه تأسیس نمایند

رئیس - مخالفی ندارد؟ آقای سرکشیک زاده (اجازه)

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی گرفته میشود برای شوردر مواد آقایانیکه موافقت داخل در شور مواد بشویم قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بماده اول (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - دولت علیه ایران امتیاز انحصاری تأسیس کارخانجات عصاره گیری از گیاه موسوم بسوس رادر ایالات شمالی وغربی و جنوبی ایران بآقایان حسن علی خان نصر الملک و عزت الله خان هدایت که هر دو تبه مسلم ایران هستند و در این قرارداد بنام صاحبان امتیاز مذکور میشوند واگذار می نماید

رئیس - آقای آفا سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای غلامحسین میرزا

محمد ولی میرزا - موافقم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده عقیده دارم که اتباع ایران هر گاه یک امتیازی میخواهند نه تنها باید داد بلکه باید تشویق کرد چون این مسائل در ایران هنوز معمول نشده است باید مردم نشان داد که بعد از این طرز زندگی از این راه است باید از دولت امتیاز بگیرند و کارخانجاتی از خارج بیاورند و از این ممر هم خودشان منتفع شوند وهم دولت فایده ببرد

بنابراین بنده معتقدم که در صورتی که مدت آوردن کارخانه را سه سال و نیم قائل شده ایم مدت امتیاز باید بیشتر باشد بواسطه این که شما سه سال و نیم مدت معین کرده اید

رئیس - مدت امتیاز راجع بماده دوم است

کازرونی - راجع سه سال و نیم است که عرض می کنم زیاد است

مخبر - بنده درست ملتفت نشدم سه قسمت است

یک قسمت مدت آوردن کارخانه برای شمال یک سال و نیم

قسمت دوم در طرف غرب دو سال و نیم

فقط قسمت سومش که طرف جنوب باشد سه سال و نیم است

ولی در هر صورت در قسمت اولش از تاریخ مبادله این امتیاز یک سال و نیم است و کمتر از این ممکن نیست

رئیس - دیگر مخالفی ندارد؟ (گفتند - خیر)

رئیس - ماده چهارم (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده چهارم - برای تأمین اجرای مقررات این امتیاز صاحبان امتیاز ملزم هستند که توأم با مبادله امتیاز نامه مبلغ سه هزار و نهصد تومان در بانک ایران یا خزانه داری کل و دیمه بگذارند و یا آنکه ضمانت نامه بیاورند که بموجب آن بانک معتبری که طرف اعتماد خزانه داری کل باشد متعهد شود که معادل وجه مزبور را در صورت عدم اجرای مقررات ماده سوم بترتیب مذکور در ماده پنجم بدولت علیه تأدی نماید

رئیس - آقای ضیاءالواعظین (اجازه)

ضیاءالواعظین - مخالفم

رئیس - آقای آفا سید یعقوب (اجازه)

آفا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - مخالفم

رئیس - بفرمائید

ضیاءالواعظین - بنده هم مخالف بودم

رئیس - مخالف هستم

ضیاءالواعظین - بلی

رئیس - بفرمائید

ضیاءالواعظین - بنده با این ماده مخالف هستم برای اینکه می بینم تشویق ایرانی ها را نسبت بتأسیس و اقدام در این گونه امور کم می کند و تصور می کنم با سرمایه قلبی که ما ایرانی ها داریم و با این اهمیتی که در این قسمت صرف میکنیم وقتی متعهد شویم که قانوناً مبلغ سه هزار و نهصد تومان یعنی آنقدر وجوه نقدترین پولی که میتوانیم بیاوریم بدهیم بکارخانهای اروپا و کارخانه ماشین بیاوریم در ایران و خرج حمل و نقل ماشین بکنیم یک همچو مبلغی را بیاوریم تحجیر کنیم در یک چنین جائی وقتی که مجلس شورای ملی یک چنین ماده را تصویب کند یک چنین اصلی را تصویب کند این بیچاره که مبرود ترقیات ملل عالم را می بیند و می بیند که مردم چطور کارخانه دارند

و از منابع طبیعی خودشان استفاده می کنند

او هم می بیند میل میکند بیاورد سرمایه که دارد

خانه اش بیاعش - دکان و هستی خودش را بفروشد یک کارخانه وارد کند

آن وقت در صورتیکه هنوز پول بکارخانه نفرستاده و هنوز ماشین ها را طلب نکرده ما نگوییم هزار و نهصد تومان یک نفر از نمایندگان - سه هزار و نهصد تومان

ضیاءالواعظین - بسیار خوب بگوئیم کن چرا؟

برای این که در فلان مدت این کار را نکرده؟؟

خیلی عجیب است مدت ده سال است که یک ایرانی با مطالعات عمیق - یک ایرانی با تربیت - با ذوق و شوقی که در این کار دارد رفته است و دیده سهل ترین چیزی را که بتواند این مملکت از او استفاده کند

خار یک گیاهی است که خروارهایش در صحرای ریخته

آمده است میخواهد یک ماشینی تهیه کند و این گیاهی را که در صفحات جنوب و کرمان و نقاط دیگر واقفا خروار خروارش را بیاورند در شهر میفرشند می خواهند از آن استفاده کنند آن وقت وزارت فوائد عامه یک ماده در این خصوص پیش نهاد مجلس کرده است

کمیسیون هم تصویب کرده است مجلس شورای ملی هم تصویب کند که بیاید سه هزار و نهصد تومان در بانک بگذارد بنده تصور میکنم اگر آقایان

معتمد نسبت به این موضوع توجه نکنند این ماده اساساً از این قانون برداشته شود رغبت مردم با اقدام در اینگونه امور بیشتر میشود

رئیس- آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده اساساً در تشریح و تحریر این ماده در آباد کردن مملکت گمان میکنم نه اینکه تنها بنده موافق باشم بلکه همه کس موافق است ولی یک مسئله هست راجع بگرفتن امتیاز و حبس کردن امتیاز و در صندوق گذاشتن این امتیازات که همیشه گرفته اند تو صدق کندهاشته اند برای آن اشخاصی که این ناخوشی را دارند (ناخوش امتیاز گرفتن) یک ماده وضع شده برای الزام آن اشخاص که در واقع باید تصدیق کرد که ما (یعنی بنده خود را میگویم باز حمله نکنند) بنده میبینم تا یک روزی توی سرما نباشد تا یک فوه قاهره (حالا با قوه قاهره روحانی با قوه قاهره جسمانی) توی سرما نباشد بالطبع آزاد باشم من عقب کار نمیروم با اینکه تصور میکنم یک آدم جدید هستم

دردوره تحصیلات هم خیلی جدی بودم اما تا یک فشاری سر من نباشد طبعاً به هیچ وجه کار نمیکنم

این يك اساسی است که آقا بان گمان میکنم تحقیقاً تصدیق کنید که يك ملزومی و فشار دهند . يك ماده نظامنامه يك قانونی باید باشد که بنده آمدن این امتیاز را گرفته مثل امتیاز مسئله نوغان گیلان نباشد که بگیرد توی صندوق بگذارد و آن وقت هم عمل نشود و گیلانسی های بدبخت هم دچار زحمت بشوند چرا ؟ برای اینکه در آن امتیاز يك ماده ذکر نکرده اند که صاحب امتیاز ملزم است که زودتر بیاورد کار کند

آقا بان بر ما گذشت دوره چهارم در همین مجلس اگر در آن امتیاز بی بیر که تمام ایرانیان متوجه شده بودند اگر از روز اول به آن اشخاصی که آمده بودند واز ما امتیاز نطلبیدند ما گفته بودیم که به این طریق امتیاز نطلبیدیم این همه مارا بزرگت میانداختند ؟؟ ما امتیاز را که مفت نطلبیدیم؟

خیال میکنم همین که گفتند مال ایران است باید دهانشان را باز کنند

خیلی چیزهای ما محترم و با اهمیت است . بجز این که بنده این حرف را زدیم باید گفت طماع هستیم؟ غیر این این امتیاز را میدهیم این شرط و ترتیب

اگر در آن امتیاز ما این قید را کرده بودیم حالا منتظر نبودیم کی تکرار از آن طرف دنیا بیاید و آن

قید او را تعقیب میکرد . و امید داشت که را بیاید یا اگر نمی آید چرا ما را بیهوده در زحمت انداخت و حالا که در زحمت انداخته ملزم بود

این اولاً و ثانیاً اینکه در آن مسئله که آقای ضاءالواعظین فرمودند بنده موافقم که پول را نباید تعجیر و در بانک گذارد

همین مسئله را آقای رهنما در نظر دارند در صورت مجلس هم هست مخصوصاً خود آقا هم فرمودند برای اینکه پول تعجیر نشود گفتیم که لازم نیست فلان مقدار پول در بانک بگذارد فقط يك ضامن معتبری بدهند که آن ضامن الزام کند او را که آقا این امتیازی را که گرفتنی خیال نکن که این قانون شاهنامه است یا فلان کتاب است که توی طاقچه بگذارند نظیر آن امتیاز های دیگر نیست این امتیاز باید عملی بشود

بعد از این باید عملی باشیم چرا؟

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

برای این که این ماده قانون تورا ملزم میکند که عملی باشی که اگر عمل نکرد این ماده او را ملزم کند که کار بکند من خود را عرض می کنم نباید به هول چیز توی یله بیفتی

کارخانجات ملزوم در ظرف مدت های معینه در ماده سوم موجب الفای امتیاز نسبت بقسمت مربوطه به آن مدت و ضبط بلا عوض ثلث وجه تودیمی با دریافت ثلث وجه مزبور از بانگی که ضمانت نموده است خواهد بود

بنابر این چنانچه پس از انقضای سه سال و نیم از تاریخ مبادله امتیاز نامه هیچ يك از کارخانجات مزبوره تشکیل نیافته باشد این امتیاز بکلی از درجه اعتبار ساقط و کلیه وجه اشانه مجاناً و بلا عوض بدوالت علیه تعلق خواهد یافت برعکس هر موقعی که یکی از کارخانجات سه گانه در ظرف مهلت مربوط به آن تاسیس شود ثلث وجه تودیمی به صاحبان امتیاز مسترد و یا در صورت ضمانت بانک ضمانت مزبور نسبت بثلث وجه بلاایر خواهد بود

رئیس- آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی- بنده عقیده ام این است تا تکلیف ماده قبل معلوم نشود در این ماده نمی شود مذاکره کرد

رئیس- حالا که رای نیدهید آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

بالبظ بانک بنده مخالف هستم فقط باید نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- دیگر مخالفی ندارید؟ (گفتند خیر)

رئیس- ماده ششم (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ششم- اتباع داخلی میتوانند استفاده های معموله که تا کنون از سوس به عمل می آوردند ادامه دهند و این امتیاز به هیچ وجه مانع عملیات آنها نخواهد بود ولی عصاره گیری از علف مزبور بوسیله کارخانجات با انقضای مدت مذکور در ماده دوم منحصر بصاحبان امتیاز خواهد بود و دیگران از اقدام به آن ممنوع میباشند

رئیس- مخالفی ندارید؟ ماده هفتم قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده هفتم- صاحبان امتیاز میتوانند با اطلاع وزارت فوائد عامه و مطابق قوانین ایران برای اجرای موضوع این امتیاز به تشکیل شرکتی مبادرت نمایند مشروط بر این که هرگز شرکت مزبور در ایران نباشد

رئیس- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

رئیس- شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس- موافقم

رئیس- آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله- موافقم میخواستم توضیحی بدهم

رئیس- آقای داور (اجازه)

داور- بنده نخواستیم ادرازی کرده باشم و اهمیت فوق العاده داده باشم ولیکن وقتی که نوشته اند موافق قوانین بالظیمه باید موافق ترتیبی که آن قوانین پیش بینی می کنند رفتار شود اما ممکن است شما يك نفری را یا يك شرکتی را علاوه بر آن قوانین متعهدش کنید بيك قانون دیگری چون آن قوانین که الان قسمت شرکتها پیش تمام شده است و شاید

با اطلاع وزارت فوائد عامه و مطابق قوانین ایران برای اجرای موضوع این امتیاز به تشکیل شرکتی مبادرت نمایند مشروط بر این که هرگز شرکت مزبور در ایران نباشد

رئیس- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس- موافقم

رئیس- آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله- موافقم میخواستم توضیحی بدهم

رئیس- آقای داور (اجازه)

داور- بنده نخواستیم ادرازی کرده باشم و اهمیت فوق العاده داده باشم ولیکن وقتی که نوشته اند موافق قوانین بالظیمه باید موافق ترتیبی که آن قوانین پیش بینی می کنند رفتار شود اما ممکن است شما يك نفری را یا يك شرکتی را علاوه بر آن قوانین متعهدش کنید بيك قانون دیگری چون آن قوانین که الان قسمت شرکتها پیش تمام شده است و شاید

با اطلاع وزارت فوائد عامه و مطابق قوانین ایران برای اجرای موضوع این امتیاز به تشکیل شرکتی مبادرت نمایند مشروط بر این که هرگز شرکت مزبور در ایران نباشد

رئیس- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس- موافقم

رئیس- آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله- موافقم میخواستم توضیحی بدهم

رئیس- آقای داور (اجازه)

داور- بنده نخواستیم ادرازی کرده باشم و اهمیت فوق العاده داده باشم ولیکن وقتی که نوشته اند موافق قوانین بالظیمه باید موافق ترتیبی که آن قوانین پیش بینی می کنند رفتار شود اما ممکن است شما يك نفری را یا يك شرکتی را علاوه بر آن قوانین متعهدش کنید بيك قانون دیگری چون آن قوانین که الان قسمت شرکتها پیش تمام شده است و شاید

با اطلاع وزارت فوائد عامه و مطابق قوانین ایران برای اجرای موضوع این امتیاز به تشکیل شرکتی مبادرت نمایند مشروط بر این که هرگز شرکت مزبور در ایران نباشد

رئیس- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس- موافقم

رئیس- آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله- موافقم میخواستم توضیحی بدهم

رئیس- آقای داور (اجازه)

داور- بنده نخواستیم ادرازی کرده باشم و اهمیت فوق العاده داده باشم ولیکن وقتی که نوشته اند موافق قوانین بالظیمه باید موافق ترتیبی که آن قوانین پیش بینی می کنند رفتار شود اما ممکن است شما يك نفری را یا يك شرکتی را علاوه بر آن قوانین متعهدش کنید بيك قانون دیگری چون آن قوانین که الان قسمت شرکتها پیش تمام شده است و شاید

با اطلاع وزارت فوائد عامه و مطابق قوانین ایران برای اجرای موضوع این امتیاز به تشکیل شرکتی مبادرت نمایند مشروط بر این که هرگز شرکت مزبور در ایران نباشد

رئیس- موافقم

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- این جا يك شرطی کرده اند که اگر در این مدت ها کارخانجات را بکار نینداختند و عمل نکردند این امتیاز ملغی است اما یک شرط دیگری این جا لازم داشته است و آن این است که اگر يك حوادثی روی بدهد و عذر موجهی برای طرف باشد نباید ملغی شود و در همه جا هم مرسوم است این شرط غفلت شده است

رئیس- دیگر مخالفی نیست؟ آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده گمان می کنم این فرمایشی که آقای ارباب فرمودند در نظر کمیسیون بود و در لایحه هم باشد اگر هم نباشد بنده که یکی از اعضاء کمیسیون هستم عقیده ام این است که نوشته شود فرضاً وقتی که فرس مآزر شد اومسول نیست

رئیس- حق است ممکن است پیش نهاد بفرمائید

شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بگویم خورد که لفظ ضمانت و بانگ خواندند خوبست نوشته شود ضمانت معتبر

رئیس- آقای عظیمی (اجازه)

انتقال این امتیاز بابتاع خارجه جایز نیست .

مخبر - وقتی که این قبیل امتیازات داده میشود نگرانی سیاسی در آن نیست و علت اینکه وزیر فرموده نامه این قید را کرده است بنا بر معمول است و برای این است که در این مملکت يك جریان افكاری پیدا شده که میگویند شرکتهای باید همه اش ایرانی باشد در صورتیکه اینجا موضوع امتیاز نه زمینی است نه راه آهنی است بلکه فقط يك کارخانه میآورد اینجور ب- سوس درست میکنند والیته تصدیق میفرمایند که ممکن است خارجی هاهم در آن شرکت کنند و نمیدانم این چه فکری است که در ایران پیدا شده است که میخواهند سرمایه خارجه را در ایران بیاورد در تمام دنیا سعی میکنند که پولهای سایر ممالک با آنها بیاورد ولی در ایران تمام سعی میکنند که پولهای خارجی بایران نیاید و این چهل و نه در صدمه قرار گذاشته اند برای این است که اکثریت سهام در دست خارجهای افتد ولی لازم است سرمایه آنها هم بایران بیاید و بکار بیفتد .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی قرائت میشود .

(باین نهج خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از کلمه ولی الی آخر حذف شود .

رئیس - ارجاع می شود بکمیسیون ماده ۱۴

(بطریق ذیل قرائت شد)

ماده چهاردهم هر گاه اختلافاتی راجع بمواد این امتیازنامه بین دولت علیه و صاحبان امتیاز تولید شود در صورتیکه مقامات صلاحیتداری وجود نداشته باشند موضوع اختلاف بدو نفر حکم که یکی از طرف وزارت فوائد عامه و دیگری از طرف صاحبان امتیاز تعیین خواهد شد مراجعه میشود حکمین مزبور قبل از شروع بر رسیدگی حکم ثالثی را انتخاب مینمایند رأی حکمین و در صورت عدم توافق نظر آنها رأی حکم ثالث قطعی خواهد بود و بموجب حکم هیئت وزراء عظام به موقع اجرا گذارده میشود

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده از این قانون استفاده می کنم و راجع بمحاکمه بین دولت و مردم چند کلمه عرض میکنم

در کمیسیون هم هر وقت از این قبیل چیزهای آمدن راجع بمحاکمه مطرح می شد بنده باین طریق معا که ها مخالف بودم

در مملکت مامتاسفانه هنوز يك مقام صلاحیت داری برای محاکمه بین مردم و دولت وجود ندارد

اخیر آگوبا از يك ماده اصول محاکمات حقوقی استفاده کرده اند و آن هم اجرا نمی شود

زیر آن ماده اجازه می دهد که تمام مسائل را عدلیه رسیدگی کند ولی اگر يك صلحیه خواست یک نفر حضور دولت را احضار کند تشریف نمی آورد

در اینجا بعقیده بنده مسئله محکم يك چیز معمولی است برای این که بطرفین اجازه میدهد که هر کدام يك نظر حکم مجانی بلا حقوق و بی وظیفه انتخاب کنند و آن حکمی که از طرف صاحب امتیاز معین می شود میخواهد حقوق صاحب امتیاز را حفظ کند

ولی از دولت می ترسد زیرا آن کسی که حکم می شود یک وقتی در این مملکت یا وزیر بوده است یا معاون یا اینکه داخل در ادارات بوده است

والیته مقام خود را حفظ میکنند و البته اگر آدم متدبیری که باشد در موقع حکمیت سکوت می کند و آنکه از طرف دولت انتخاب شده است مسلماً حقوق دولت را حفظ خواهد کرد و آن ثالث هم تقریباً بیباختی است و هر وقت بخواهیم قلم دست بگیریم و حساب کنیم می بینیم حقوق دولت حفظ میشود

ولی طرف صاحب امتیاز ملاحظه نمی شود و در عمل هم همین طور بوده است .

زیرا دوسه تا کمیانی را همینطور از بین برده اند که حالا نمیخواهم در آن باب صحبت کنم و چندتای آنها هم باین جلوی چشم شما دنباله میدهند و متحصن شده اند بواسطه همین حکمیت که من نمیدانم از روی چه اصولی است و بنده در کمیسیون در مورد یکی از قوانین دیگر بود که پیش نهاد کردم تا يك مقام صلاحیت داری برای محاکمه بین مردم و دولت تأسیس نشده است .

بنده معتمد محکمه تمیز که بالاترین محاکم است و یک قدری وزن دارد و آن محکمه مرجع تظلمات بین مردم و دولت باشد و من محکمه تمیز را اصلح می دانم و حکم را موثر نمیدانم

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - بیانات نماینده معتمد راجع بدعاوی است که مردم بردولت دارند و بنده هم با آن قسمت کاملاً موافق هستم و تمنی می کنم يك توجهی بآن نکنند و يك کاری نکنند بلکه در این مجلس این کار بکلی خاتمه پیدا کند و من به وزیر ایران يك امنیت قضائی از طرف دولت باشد

یعنی وقتی که يك کسی که بادولت سر و کار دارد و بالاخره مثل اغلب اشخاصی که بادولت سروکار داشته اند نشوند و بروزیام نپفتد و از طرف دولت هم در این خصوص

مشغول هستند و خود بنده هم با آقای معاون عدلیه مشغول تهیه يك لایحه قانونی هستم

یعنی ایشان يك لایحه قانونی ترتیب دادند و تقدیم مجلس می کنند ولی راجع بقسمت حکمیت بنده تصور می کنم که اگر يك ترتیبی را پیش بگیریم که نه فقط بادولت بلکه اگر تمام دعاوی بترتیب حکمیت حل شود بهتر است و باید سعی کرد که حکمیت را ترویج کرد تا این که مردم گیر محاکم کرده باشم خیر

معاکم هم خوب هستند ولی وقتی که یکده ده یا زده نفری که چند محکمه تقسیم می شوند و باستی رسیدگی تمام دعاوی مردم این شهر بکنند طبیعتاً کارها دچار بطوع جریان می شود و مردم باستی سالها معطل شوند تا کارشان تمام شود در صورتی که بترتیب حکمیت کار سهولت و آسانی و زود تمام شود و يك قسمت دیگر از محکمات حکمیت این است که حکم و قاضی را خود آن اشخاصی که باهم دعوی دارند تعیین میکنند و بهترین قاضی آن قاضی است که خودش مشخص معین کند .

پس بطور کلی وقتی که شخص این عقیده را داشته باشد راجع بدولت بطریق اولی باید این کار را کرد برای اینکه قضاة از طرف دولت موظفند البته کسی این تصور را نمیکند .

اما اگر کسی برخلاف حق ملاحظه طرفداری دولت خواست حق کسی را یا مال کند و يك حکمی بدهد البته آن کسانی که مأمور دولت هستند بیشتر در تحت فشار هستند .

شیروانی - قاضی مأمور نیست **داور** - بنا بر این طریق حکمیت خیلی خوب ترتیبی است و در عمل هم دیده شده است و خود دولت می گوید که غالباً حکم ها خود را محکوم کرده اند و مخصوصاً خود بنده يك وقت در يك مرافعه بین یکی از تجار و وزارت جنگ حکم بودم و بنده وزارت جنگ را محکوم کردم و هیچ طوری هم نشد .

بنابر این باید اصل حکمیت را قبول کرد و در موقعی که بنده در کمیسیون نفت عضویت داشتم آنجا يك چیزی را تذکر دادم و طرف توجه آقایان هم شد حالا هم آن را میخواهم تذکر بدهم تا رفع نگرانی آقای شیروانی بشود آقای شیروانی میفرمایند این اشخاصیکه اینجا هستند حکمیت کار این هارایان جارسانیده است در صورتی که حکمی در بین نبوده است .

ان اشخاص متخصص که بردولت ادها دارند مرجع نداشتند و وقتی شش مرجع را معین کردند و اصل حکمیت را برقرار کردند کار درست می شود و باید يك کاری

کرد که عملی بشود .

در چه صورت عملی می شود؟

در صورتیکه اگر اشخاصی که با دولت طرفت دارند بگویند ما میخواهیم بحکمیت رجوع کنیم در يك مدت معینی طرفین مجبور باشند حکمها را معین کنند والا ممکن است صاحب امتیاز بادولت اختلافی پیدا کند و بدولت اخطار کند که این مسئله محل اختلاف است بیایند بنشینند و این کار را خاتمه دهید باینکه دولت باو اطلاع بدهد و آنوقت دولت حکم خود را معین نکند و صاحب امتیاز بگیرد بقیئت بالعکس صاحب امتیاز معین نکند .

بنده در این موضوع در کمیسیون نفت هم عرض کردم و هم موافقت کردند طرف توجه هم شد این است که حالا هم تذکر میدهم و آقای مغرب هم میتواند در کمیسیون اصلاح نمایند .

باید اینطور باشد که وقتی میخواهند حکم تعیین کنند باید يك مدتی را معین کنند که در مدت یکماه یا دو ماه هر طور صلاح دانستند حکم کنند و اگر در آن مدت یکی از طرفین حکم خود را معین نکرد حق با طرف دیگر باشد باین ترتیب که وقتی صاحب امتیاز بدولت یا دولت بصاحب امتیاز اخطار کرد که باید در مدت يك ماه یا دو ماه حکم خود را معین نمایند (معمولاً که مدت آن دو ماه است) آنوقت طرفین حکم خود را معین کنند و آنها به نشینند و قضیه را ختم کنند و وقتی که دولت با کمیانی حکم خود را در ظرف مدت معینه نفرستادند مثل این است که تصدین حق دیگر را کرده باشد .

بنابراین بترتیب قضاوت حکمیت کار سهولت میگردد بدون اینکه به حکا تمیز مراجعه شده و چندین سال معطل نشوند و قضیه در مدت معین که منتها در ماه باشد ختم میشود .

(جمعی از نمایندگان آن مذاکرات کافی است بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایان موافقتین قیام نمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - معلوم میشود کافی است .

پیشنهادها قرائت میشود .

(باین طریق خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم عبارت ذیل از ماده حذف بشود :

(مقامات صلاحیتداری وجود ندارد باشد)

نصرت الدوله بنده پیشنهاد میکنم این عبارت از ماده ۴ حذف شود :

در صورتی که مقامات صلاحیتداری

وجود نداشته باشد .

ارباب کیخسرو

رئیس - پیشنهادها ارسال می شود به کمیسیون ماده ۱۵

مشارعظم - بنده پیشنهادی دارم

رئیس - بفرستید بکمیسیون ارسال می شود .

ماده ۱۵ قرائت می شود :

(باین مضمون قرائت شد)

ماده الحاقیه برای بدست آوردن علف اصل السوس رضایت مالکین اراضی شرط و به عهده صاحبان امتیاز است که ترضیه مالکین اراضی را بعمل آورند .

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده نمی دانم بچه مناسبت ماده الحاقیه نوشته اند خوب است همان ماده ۱۵ باشد .

رئیس - ماده یازده خواهد بود .

آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک - اینجا بطور مطلق نوشتن کد رضیات مالکین را تحصیل کنند این ترتیب خیلی مشکل است برای اینکه به محض اینکه مالکین احساس کردند از این محل می شود يك استفاده کرد خیلی مشکل است کد رضیات آنها بعمل آید بنده پیشنهاد میکنم که يك راه حلی تعیین و يك حدی برای مالکین معین نمایند .

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور بنده گمان میکنم که اگر بطرز عادلانه با يك همچو چیزی بنویسند بهتر است .

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - بنده با آقای عدل الملک موافقم زیرا وقتی که صاحب امتیاز مجبور باشد رضایت مالکین را جلب کند اخلاق مالیرانی ها این است که اگر دیدیم يك چیزی طرف توجه است اگر قیمتش يك تومان باشد ده هزار تومان قیمت روی آن می گذاریم .

بنده عقیده ام این است که اول استرضای خاطر صاحب ملک را جلب نمایند اگر استرضای خاطر مالک بعمل نیامد این جای تعیین حکم است که يك نفر حکم مالک معین کند و يك حکم هم صاحب امتیاز و هر قیمت عادلانه که حکمین معین کردند صاحب امتیاز مکلف است بمالک بدهد والا این ترتیب ضرر برای صاحب امتیاز است و بیشتر نفع نخواهد کرد .

رئیس - شورا اول تمام شده . باید رأی گرفت بشور دوم .

آقایانیکه شور دوم را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد برای اطلاع خاطر آقایان هر ضی می کنم که لایحه تفریح بودجه سنه گذشته مجلس رسیده است بکمیسیون معاسبات ارسال میشود جلسه آتی روز ۳ شنبه .

حاج میرزا عبدالوهاب - روز ۲ شنبه وفات است .

رئیس - روز چهارشنبه (جمعی از نمایندگان گفتند - روز پنجشنبه)

رئیس - با ۴ شنبه آقایان مخالفند

رأی می گیریم باینکه جلسه روز ۴ شنبه باشد آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند .

(عده معدودی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . جلسه آتی روز پنجشنبه . دستور :

اولاً - خبر کمیسیون بودجه راجع به بودجه مملکتی .

ثانیاً - لایحه عوارض بلدی .

ثالثاً - خبر کمیسیون بودجه راجع به مستمری دکتر کوبین . آقای آقامیرزا شهاب .

آقای میرزا شهاب - قانون استخدام کشوری مستخدمین مجلس را مشمول آن قانون نمیکند ولی در يك ماده از آن قانون مینویسد که قانون استخدام آنها را هیئت رئیسه مجلس تهیه کرده برای تصویب به مجلس می فرستد و يك قانونی برای استخدام مستخدمین مجلس در هیئت رئیسه تصویب شده و از مدتی هم که قانون استخدام کشوری تصویب شده است دو سال می گذرد و مستخدمین مجلس بلا تکلیف هستند و گمان میکنم که بموجب ماده ۷۰ قانون استخدام باید همان قانونی که از تصویب هیئت رئیسه گذشته است به مجلس پیشنهاد شود و دیگر محتاج بر رفتن بکمیسیون نیست از این جهت اگر آقایان صلاح بدانند این ماده قانون اجرا شود و همان قانون را بمجلس پیشنهاد نمایند .

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - مطابق رأی مجلس همان قانون آمد بکمیسیون تجدیدنظر در نظام نامه داخلی و دیروز تمام شد و رای بر آن عنقریب تمام می شود

رئیس - آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - بنده می خواستم راجع بحقوق و رتبه مرحوم مستشار دفتر عرض کنم جز دستور شود

رئیس - در هر جلسه يك کار نوعی و يك کار شخصی بکنید بهتر است پیشنهادی از طرف آقای زعیب رسیده است قرائت می شود .

(باین مضمون خوانده شد)

پیشنهاد میکنم رابرت کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات جزو دستور آتی

پنجشنبه شود .

رئیس - مخالفی ندارد (اظهاری نشد)

رئیس - در درجه چهارم گذاشته می شود . آقای ضیاء الملک (اجازه)

ضیاء الملک - بنده تقاضا میکنم لایحه استخدام يك نفر بیطار فرانسوی برای سرم سازی جزو دستور شود .

رئیس - دستور خیلی سنگین است . می ماند برای بعد .

(مجلس ۳ ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس - مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الملک منشی - معظم السلطان

جلسه صدوسه صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۱۱ جلی ۱۳۰۴ مطابق پنجم جمادی الثانی ۱۳۴۳

مجلس دوساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید .

صورت مجلس یوم یکشنبه هفتم جلی را آقای اقبال الملک قرائت نمودند .

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرض دارم .

رئیس - آقای صدر الاسلام (اجازه)

صدر الاسلام - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم .

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقای شیخ محمد علی طهرانی - بنده هم بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم .

رئیس - آقای آقا - مید یعقوب راجع بصورت مجلس فرمایشی دارید؟

آقای یعقوب - خیر قبل از دستور عرض دارم ولی قبل از همه اجازه خواستم همه هم دیدند که اشاره کردم .

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست ؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - در اغلب مسائل مهمه وقتیکه ما با هم صحبت میکنیم بنده غالباً دیده ام که يك اتفاق نظر عقیده بین آقایان هست

ولی وقتیکه جمع میشویم در یکجا و میخواهیم آن نظره عقیده را بصورت عمل بیاوریم نشود این را بنده درست نفهمیدم علتش چیست -

آقایانیکه قبل از بنده در مجلس تشریف